

מאמר ד"ה

הפך ים ליבשה

מכ"ק אדמו"ר

שלמה זלמן מקאפוסט

בן כ"ק אדמו"ר יהודה ליב

בן כ"ק אדמו"ר הצמח צדק

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

יו"ל לראשונה מכת"י מעתיק

פרשת בשלח

י"א שבט תשפ"ב

נערך ע"י עקיבא שבריק

*Spreading the waters from the spring of the
Holy Baal Shem Tov requires much
time, effort and great detail.*

We need your financial support.

To donate via Paypal or Zelle

please use the links below:

לתרומות והנצחות

<http://paypal.me/ashavrick>

Zelle ashavrick@gmail.com

To be added to the weekly email, please contact me
at: Ashavrick@gmail.com

קיצור לשונו מאגרת של המגן אבות שנדפס בריש ספרו:

צריכים אנו ... להתחזק בעבודת ה' במוח ולב...ללמוד דא"ח יותר מטבעו ורגילותו...ומה שלומד דא"ח, יחשוב אח"כ בע"פ במוחו כל הדרוש כסדר ד' פעמים בהעמקה והתקשרות דעתו בחזק, וכל המרבה הרי זה משובח עד שיהיה נקנה במוחו ממש כו'. וזהו עבודה יקרה מאד שעיי"ז נעשה אדם אחר לגמרי.

(קטעים מתוך הספר המלך במסיבו כ"ה תשרי תש"ל אודות הספר מגן אבות)

כ"ק הרבי: בכלל, המאמרים מיוסדים על מאמרי הצמח צדק אלא שישנם הוספות. ועד"ז מאמרי אדמו"ר מהר"ש מיוסדים על מאמרי הצ"צ, ובפרט כפי שניתן להווכח עתה כאשר נדפסו הרבה מאמרים מהצ"צ רואים שהרבה ענינים נמצאים שם.

כ"ק הרבי: בעבר, כאמור, לא היו לומדים את ה"מגן אבות" והיתה אימרה שגורה בפי חסידים שאין ללמוד בו, אבל עתה יכולים ללמוד בו, כיון שהם מיוסדים על תורות הצ"צ.

רש"ג: מתחילה הייתי ירא ללמוד בספר "מגן אבות" אך כיון ששמעתי מכ"ק מו"ח (הריי"ץ) שהם מיוסדים על תורת הצ"צ, הוריתי היתר לעצמי.

כ"ק הרבי: הם מאמרים ערבים ("זיי זיינען גישמאקע מאמרים"), והם מיוסדים על תורת הצ"צ עם תוספת ביאור.

מאמר הפך ים ליבשה

מכ"ק אדמו"ר שלמה זלמן מקאפוסט

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

הפך¹ ים ליבשה בנהר יעברו ברגל. הפך ים ליבשה הוא לשון עבר, בנהר יעברו כו' הוא לשון עתיד. והענין, כי הפך ים כו' קאי על נס דקריעת ים סוף דעכשיו, ובנהר יעברו כו' קאי על מה שיהיה לעתיד לבא. ולהבין ההפרש מה שעכשיו היה בים, ועתיד תהיה בנהר, הנה איתא בגמרא ובכמה מקומות בזוהר, קשה לזווגן כקריעת ים סוף. ובוודאי, אין הכוונה דווקא כי אם על זיווג דלמטה, רק הכוונה הוא גם הזיווגים ויחודים עליונים. ולכאורה קשה, האיך שייך למעלה לשון קשה. וגם מפשט המאמר, נראה שקריעת ים סוף גם כן קשה למעלה, שהרי אמר קשה לזווגן כקריעת ים סוף, משמע שקריעת ים סוף גם כן קשה למעלה, והוא תמוה לכאורה, הלא התהוות הבריאה של ים ויבשה מאין ליש, כמו שכתוב אתה עשית את הים ואת היבשה, זאת לא נקראת קשה למעלה, כמו שכתוב בברייתא, לא בעמל ולא ביגיעה, אלא הכל במאמר. וקריעת ים סוף, שהוא שינוי הטבע מיש ליש, הוא קשה למעלה, הלא הבריאה מאין ליש הוא יותר פלא.

ולהבין כל זה צריך להבין תחילה ענין בריאה מאין ליש, הלא כתיב כי ממך הכל, והאיך נקרא הבריאה מאין. הנה כתיב מלכותך מלכות כל עולמים, שמקור ההתהוות של כל העולמות עליונים ותחתונים, הוא ממדת מלכותו יתברך. ומדת מלכות, הוא שם והארה בעלמא, אשר פלא חשיב לגבי עצמותו. ולכן כתיב כי עמך מקור חיים, ולא כתיב כי אתה מקור כו'. כי אלו היה כתיב אתה, היה משמע שמהותו ועצמותו הוא מקור ההתהוות ומקור החיות של השתלשלות. אבל עמך, הוא הפירוש, שאפילו מקור חיים של כל העולמות, הוא הארה בעלמא, בחינת עמך, טפל ובטל וכלא חשיב לגבי עצמותו. וזהו דכתיב, כי ביי"ה הוי"ה צור עולמים, כי מה שהוא יתברך צור עולמים, הוא י"ה, בשני אותיות. ביו"ד נברא העולם הבא, ובה' נברא העולם הזה.

---

¹ המאמר נדפס כאן לראשונה מכתב יד מעתיק, ומיוסד על מאמר ד"ה ראו כי ה' נתן לכם השבת, דשנת תרט"ו, מכ"ק אדמו"ר הצמח צדק, הנדפס באור התורה שמות ח"ח ע' ב'תתקע. הנחת אדמו"ר המהר"ש עם הוספות, נדפס בתורת שמואל תרל"ז ח"א ע' קעט. וראה מגן אבות פרשת בא ע' 14.

והנה על דרך משל למטה בנפש האדם, שני אותיות, הם כלא חשיב, לגבי כללות הדיבור, שיוכל לדבר צירופי אותיות עד אין קץ. ומכל שכן, לגבי עצם הנפש, ולמעלה, הביטול הוא לאין ערוך. ולכן איתא ברמב"ן, אשר השם י"ה הוא במלכות, ומלכות הוא הארה בעלמא, אשר כלא חשיב לגבי עצמותו. ולכן נקראת הבריאה מאין ליש, מבחינת הארה בעלמא, שהוא בחינת אין וכלא חשיב. וזהו לא בעמל ולא ביגיעה כו'. כי אלו היה התהוות הבריאה על דרך שפע, ושפע נקראת השפעה ממהותו ועצמותו, היה גורם שינוי והתפעלות חס ושלוש במשפיע, כי כל מניע מתנענע, וזהו ענין עמל ויגיעה למעלה, הוא שינוי והתפעלות. אבל עכשיו, כשאנו אומרים שהתהוות הבריאה הוא מבחינת הארה בעלמא, אשר כלא חשיב לגבי עצמותו, לא שייך לומר שום שינוי והתפעלות, בין קודם הבריאה לאחר הבריאה, וזהו לא בעמל ולא ביגיעה, אלא הכל במאמר אחת ובמחשבה אחת, כי הוא אמר ויהי.

ומכל מקום, מה שכתוב כי ממך הכל, גם זה הוא אמת. כי מתחילה, היה זאת ההארה כלולה בעצמותו. ומה שיצאה מהעלם אל הגילוי, הוא מצד שעלה ברצונו הפשוט. ורצונו הפשוט, הוא בחינת מהותו ועצמותו, וזהו כי ממך הכל. והנה הארה זאת של מדת מלכותו, הוא מקור ההתהוות של ים ויבשה מאין ליש, כמו שכתוב אתה עשית את הים ואת היבשה. וכדי שיוכל להיות קריעת ים סוף, הפך ים ליבשה, נקראת זאת קשה, לגבי ההארה. ועדיין אינו מובן יותר, הלא התהוות הבריאה של הים והיבשה, מאין ואפס המוחלט ליש, היה יכול להיות מצד ההארה. ושיהיה קריעת ים סוף, שהוא מיש ליש, זאת היא קשה לגבי ההארה.

אך מתחילה צריך להבין שרש ענין ים ויבשה למעלה. הנה איתא בזוהר, שמלאכים עליונים נקראים נוני ימא, ונשמות נקראים ברואים שבארץ. ולכאורה, על פי פשוט, אין לזה שום הבנה. והענין הוא, דהנה אנו רואים על דרך משל, בדגים שבים, שעיקר בריאה שלהם הוא מיסוד המים, הגם שמורכבים גם כן מארבע יסודות, כי כל נברא מורכב מארבע יסודות אש רוח מים עפר, עם כל זה, עיקר בריאת חומר הגוף שלהם הוא מיסוד המים. ולכך, אופן קבלת החיות שלהם מהמים, הוא מתוקף הקירוב והגילוי, שמכוסים ומובלעים בתמידות בים, ואינם נראים ליש ודבר כלל, ואינם יכולים להיות נפרד מהחיות. וכיון שפורשים, מיד מתים.

כמו כן יובן למעלה במלאכים עליונים, שחיות אלקות הנמשך להם, מאיר עליהם בתוקף הקירוב והגילוי, שהמה בטילים במציאות לגמרי לגבי החיות, ואינם נראים ליש ודבר כלל, מצד שמאיר בהם הביטול, כאשר הוא מצד החיות אלקות בעצם, שעיקר המציאות הוא החיות אלקות. ולכן, אפילו גוף חומר המלאך, בטל במציאות לגמרי, ואינו נראה ליש כלל. ולכן, יכול המלאך לומר על עצמו, בי נשבעתי נאום

הוי"ה, מצד שכלי חומר הגוף שלו אין מסתיר ומעלים על החיות אלקות שבו, עד שאינו נראה ונרגש בו כי אם החיות. ולכן איתא ברמב"ן, שמלאכים עליונים נקראים אלקים, כמו שכתוב הודו לאלקי האלקים. ואלקי האלקים, הוא החיות הנמשך למלאכים. ומצד שהמה בטילים במציאות לגמרי, ועד שאין מעלימים ומסתירים כלל על החיות, לכן נקראים גם כן אלקים, על דרך השאלה.

וזהו הפירוש של נוני ימא, שהחיות אלקות שמחיה אותם באופן כזה, נקרא ים, על דרך משל. והמלאכים, שבטילים במציאות לגבי החיות, נקראים נוני ימא, על דרך משל. וכמו כן, כל הנמצאים אשר בעלמא דאתכסייא, היינו מלאכים ונשמות והיכלות, כולם הם על דרך זה, אשר החיות הנמשך להם, מאיר עליהם בתוקף הקירוב והגילוי, עד שהם בטילים במציאות לגמרי, ואינם נראים ליש ודבר כלל, ולכן אין מסתירים ומעלימים כלל על החיות אלקות אשר בתוכם. וזהו נקרא ים למעלה, בדרך כלל, עלמא דאתכסייא.

אבל נשמות ישראל למטה בגופים, נקראים ברואים שבארץ, היינו כמו על דרך משל, ברואים שבארץ, שהם מקבלים החיות מן הארץ, כמו שכתוב ארץ שממנה תצא לחם, אשר הלחם הוא החיות של בעלי חיים ומדבר, וצמוח גדול מן הארץ. עם כל זה, הם דבר נפרד מן הארץ. כמו כן בנשמות ישראל המלוכשים בגופים גשמיים ובעולם הזה הגשמי, אף שהם גם כן מקבלים חיות אלקות. כי מצד החיות, הוא מחיה ים ויבשה בהשוואה גמורה, כמו שכתוב אתה עשית את הים ואת היבשה, בשוה. עם כל זה, הם יש ודבר נפרד. והחיות אלקות הנמשך להם, מאיר אליהם בבחינת ריחוק ובבחינת העלם, וזהו הנקרא עיקר יבשה. ובכלל, אפילו עולמות הרוחניים, היינו עולם העשיה ועולם היצירה, אף ששם הביטול הוא רב מאד, עם כל זה, נקראת גם כן יבשה, עלמא דאתגליא, מצד שהביטול הוא לפי אופן השגת הנבראים, איך שנתהוו מאין ליש. ומצד זה, היש בטל לאין. אבל אינו מאיר עליהם הביטול האמיתי, כאשר הוא מצד החיות בעצם, לכן נקראת יבשה. עם כל זה, כתיב יתרון ארץ בכל היא, שארץ לשון רצוא, אהבה בכל מאדך כו', ולכן דוקא נשמות למטה נקראים מהלכים, ומלאכים נקראים עומדים.

והתורה ניתנה גם כן בארץ דוקא, כמו שכתוב אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי. בראתי, בגימטריא תרי"ג. ובכלל שני הבחינות ים ויבשה, הכל נמשך מהארת מדת מלכותו. שמצד ההארה, נמשך שני מיני השפעות החיות. ראשון, מה שמאיר על הנבראים בתוקף הקירוב והגילוי, אשר מצד זה המה בטלים במציאות לגמרי, ונקראת זאת הבחינה ים, והנבראים נוני ימא. והשפעה שנית, הנמשך ומאיר מבחינת זו המה

יש ודבר, וביטולם הוא על דרך יש ובטל, ונקראת השפעה זו וחיות זה בחינת יבשה, עלמא דאתגלייא, והנבראים שבתוכה נקראים ברואים שבארץ.

ושרש ענין התחלקות שני בחינות אלו, הוא מצד אֵל דיעות הוי"ה, דעת עליון ודעת תחתון. אשר מצד דעת עליון, יחודו יתברך האמיתי, איך שכולא קמיה כלא חשיב, מזה נמשך שורש החיות של ים עלמא דאתכסייא, אשר שם גם כן מאיר ומתגלה הביטול האמיתי, כאשר הוא מצד החיות בעצם, והנבראים הם בטלים במציאות לגמרי, לגבי החיות אלקי השופע עליהם, עד שאין נראה ונגלה שם מציאות אחר, זולת החיות אלקות. אך זהו רק ביטול לגבי החיות, וקמיה יתברך, הביטול הוא ביטול אמיתי, אשר כולא קמיה כלא, אשר גם החיות הוא בטל במציאות לגמרי. ומצד דעת תחתון, שהוא יחודא תתאה, ששם הוא היחוד וביטול כל העולמות לגבי אלקות, כאשר הוא מצד העולם, ולכן זהו שרש ענין יבשה, עלמא דאתגלייא, אשר החיות אלקות הנמשך שם הוא בבחינת העלם והסתר. והביטול, הוא לפי אופן השגת הנבראים, שהוא על דרך יש ובטל.

ועתה יתבאר ענין קריעת ים סוף, שהוא יחוד וחיבור ים ויבשה, היינו שכל ההעלם של הים, יאיר ומתגלה בשלימות ביבשה, היינו שמהות ביטול האמיתי, כאשר הוא בעלמא דאתכסייא, אשר שם הוא הביטול מצד החיות אלקים בעצם, יומשך ויתגלה למטה ביבשה דווקא, היינו בעולם הזה הגשמי. הגם שהוא יש ודבר נפרד, והגוף הוא גם כן [מסתיר], עם כל זה, לא יסתירו ויעלימו, אשר בפנימיות הנפש יהא מושג מהות הביטול אמיתי בשלימות, בלי שום גירעון, כאשר הוא בעלמא דאתכסייא. היינו שבפנימיות נפשם יהיה בטילים במציאות לגמרי, כאשר מצד החיות אלקות בעצם, והעולם הזה והגוף לא יסתירו ולא יעלימו על זה.

ויוכן זאת על דרך שמצינו ההפרש בין נבואת משה רבינו עליו השלום ובין שאר הנביאים. כי הנבואה, הוא התגלות בחינת ים העליון, לכך אומר הנביא דבר שאינו ידוע, או מה שעתיד להיות בכמה אלפים דורות, כמו שכתוב והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה', שהוא מדריגת ים עלמא דאתכסייא. ולכן, גבי יונה בן אמיתי, בעת שכבש נבואתו, היה הים סוער ורועש. ואיתא בזוהר על זה, שדי ביה אימא ידא בדוכתא. שבאותו מקום שפגם, בו נענש. והנה אופן קבלת הנבואה בכל הנביאים, היה בעת שנמשך להם הנבואה, נתבטלו אצלם כל חושי הגוף, שעניניהם לא ראו ואזניהם לא שמעו, ולא היו יכולים להשיב לחבריהם, וגם בנין הגוף שלהם נהרס, עד שנתפרקו כל חוליותיהם, עד שהגיע להפשטת הגשמיות. אם כן, זהו ענין ביטול מדריגת יבשה, מצד גילוי בחינת ומדריגת ים.

אבל לא כן עבדי משה, פה אל פה אדבר בו, ומראה ולא בחידות, ותמונת ה' יביט כו', כאשר ידבר איש אל רעהו, היינו שכל חושי הגוף היה אצלו בשלימות, עד שהיה יכול להשיב, בעת גילוי נבואתו. וגם בנין גופו, היה על עמדו. הגם שמדריגת נבואתו נמשכה מבחינה היותר עליונה שבים, כי בבחינת ים העליון יש כמה מדריגות, כמו שכתוב בראשית חכמה, ים האחרון, ים הקדמוני, ים החכמה, מים העליונים שמעל לרקיע, בחינת אצילות העליון. ולמשה, נמשך נבואתו ממים העליונים אשר ממעל לרקיע, כמו שכתוב כי מן המים משיתיהו. עם כל זה, היה כל כחות נפשו מלוכשים בגוף בשעת מעשה, והגוף והעולם לא העלימו ולא הסתירו כלל על מהות ביטול אמיתי שבפנימיות נפשו, שהיה מאיר אצלו בהתגלות ובשלימות. ואם כן, זהו יחוד וחיבור ים ויבשה. ולכן, היה קריעת ים סוף על ידי משה דוקא, כמו שכתוב בוקע ים לפני משה.

וזהו וידגו לרוב בקרב הארץ, ואיתא הפירוש בזוהר, דא הוא נונא רבא דאזלין ביבשתא, והן נשמות גבוהות, אשר בירידתם למטה להתלבש בגוף ובעולם הזה הגשמית הנקרא יבשה, לא נשתנה מהותן, היינו שמאיר בהם בשלימות, מהות ביטול אמיתי שבים, עלמא דאתכסייא, בלי שום שינוי וגירעון כלל. וזהו בחינת יחוד וחיבור ים ויבשה. לכן נאמר ברכה זאת לאפרים ומנשה, בני יוסף דווקא, כמו שכתוב המלאך הגואל כו' יברך את הנערים וידגו לרוב בקרב הארץ. כי השבטים, הגם שהיו מרכבה תתאה שבעולם הבריאה, הנקרא ים, עלמא דאתכסייא, עם כל זה, בגשמיות, היו צריכין להיות רועי הצאן, רועי מקנה, כדי שתהיה מחשבתן פנוי. אבל מדריגת יוסף צדיק עליון, בחינת יסוד דאצילות, הגם שהיה שליט על הארץ, כותב כתבי דחושבנא, עם כל זה, בעת מעשה, היה בתכלית הביטול, בחינת מרכבה עליונה. זהו בן פורת יוסף. פורת, אותיות תופר, שהוא ענין החתברות ים ויבשה, שהוא מדריגת נונא רבא, ימא דאזלין ביבשתא. לכן, ברכה זו של וידגו כו', נאמרה לבני יוסף דוקא.

וזהו גם כן ענין מה שאמר, אנא מזרע דיוסף קאתינא, דלא שלטא בהו עינא בישא. וזהו גם כן ענין מה שאמר בזוהר הקדוש על רב המנונא סבא, למה נקרא שמיה רב המנונא. אמר בריה, אבא דילי, דיוריה הוה בימא רבא, ודא הוא נוני רבה יקרא דעתיק יומין, שהיה מאיר בו מהות ביטול אמיתי שבים, עלמא דאתכסייא, בלי שום גירעון כלל, גם בהיותו ביבשה, עלמא דאתגלייא. וכמו כן, אנו מוצאים, גם בתנאים ואמוראים, כמו רבי חנינא בן דוסא ורבי חמא בר חנינא ורב יהודא, שאמרו עליהם, לית דין בר נש, אימתא דמריה עליה, היינו גם כן להפלגת נשמתן, היו במדריגת הביטול, עד שרבי יוחנן בן זכאי, שהיה גדול ממנו בתורה, עם כל זה, אמר על רבי חנינא בן דוסא, אימתא דמריה עליה. וכן על רבי חנינא בר חמא, ושמואל על רבי

יהודא, מצד שהיה הפלגתם בביטול, עד שנבקע עליהם הפרסא המפסיק בין עלמא דאתכסייא לעלמא דאתגלייא, וזהו אימתא דמריה עליה, לית דין בר נש. שהאיר בהם מהות ביטול אמיתי, בלי שום גירעון. אך זהו בנשמות גבוהות. וכדי שיגיע כל אדם למעלה ומדריגה זו, זה היה בעת קריעת ים סוף, שהוא ענין יחוד וחיבור ים ויבשה, עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגלייא.

ועתה יש להבין שרש ענין של יחוד וחיבור ים ויבשה, הוא כי הנה כתיב אֵל דעות הוי"ה. שהשם אֵל, כולל ומחבר שני הדיעות, דעת עליון ודעת תחתון, מצד שהיא גבוה משני דיעות. וזהו אֵל רחום וחנון, תיקון הראשון מי"ג מדות הרחמים, שלפני האצילות, שהוא למעלה מהשתלשלות. ולהבין זאת על פי חסידות, מהו מדריגת שם אֵל, צריך להבין מקודם, השלשה מדריגות, יחיד אחד וְעַד. היינו אחד, הוא אל"ף חי"ת דל"ת. חי"ת, היינו שבע רקיעים וארץ, שהיא מעלה ומטה בכלל. ודל"ת, מורה על ארבע רוחות. אשר בכלל, הוא התחלקות שש קצוות. ועם כל זה, בטילים במציאות, לגבי אל"ף, אלופו של עולם, אשר הוא יתברך אחד בהם. שהתחלקות גופא, בטילים במציאות לגמרי ליחודו יתברך האמיתי, כאשר הוא קמיה, כולא כלא חשיב, עד שהתחלקות אינם התחלקות כלל. וזהו מצד דעת עליון, ונקרא יחודא עילאה. אבל וְעַד, הוא בחילופי אתון אחד, היינו ששם הוא היחוד וביטול העולמות באלקות, כאשר הוא מצד העולם, ואינם מתגלה בהם יחודו יתברך האמיתי, וזהו הנקרא דעת תחתון, יחודא תתאה, על דרך ביטול היש. אבל יחיד, מורה על ביטול גבוה יותר, גם מבחינת אחד. כי מלת אחד, אינו שייך לומר רק אחר שנאצל ונתהוו בחינת התחלקות עשר ספירות, ונקרא עם כל זה הוא יתברך אחד בהם, מצד שהמה בטילים במציאות לגמרי. אבל יחיד, מורה על מהותו ועצמותו יתברך, כמו שהוא בבחינת לבדו, כמו שכתוב עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד, שגם ביטול זאת, אשר ההתחלקות בטילים במציאות לגמרי, גם כן לא שייך לומר מצד יחיד, אחרי אשר לא נאצל ולא נתהוו עדיין שום התחלקות. וזהו גם כן החילוק שבין ביטול דכולא קמיה כלא, בכף הדמיון, שזהו מצד דעת עליון, ובין לא ממש, ואפס המוחלט, שזהו מצד בחינת יחוד.

וזהו אֵל דיעות הוי"ה, בחינת שם אֵל, שגבוה יותר משני דיעות, על כן יש בכחו ליחד ולחבר שני דיעות, שגם ביחודא תתאה, יומשך גילוי יחודא עילאה, ביטול אמיתי, דכולא קמיה כלא חשיב. וזהו כענין מה שכתוב, כי על כל כבוד חופה. כי יש שני בחינות כבוד. כבוד עילאה, היינו יחודא עילאה, דעת עליון. וכבוד תתאה, היינו יחודא תתאה, דעת תחתון. ועל שני בחינות כבוד, יש בחינת חופה ומקיף, גבוה משניהם. אשר מצד זה, הוא יחוד וחיבור כבוד עילאה וכבוד תתאה. וזהו גם כן שורש ענין

קריעת ים סוף, שהוא יחוד וחיבור ים ויבשה, אשר שרשם הוא גם כן משני דיעות, כמו שכתבנו לעיל. וזהו מה שכתוב במדרש רבה על פסוק אֵל הוִי"ה ויאר לנו, הדא הוא דכתיב, ויאר את הלילה, כי לילה הוא בחינת בריאה, חושך, העלם, עלמא דאתכסייא. ולהוות בחינת ויאר את הלילה, היינו בחינת קריעת ים סוף כו', הוא מבחינת אֵל הוִי"ה.

וזהו מה שכתוב במדרש רבה, לא נקרע הים אלא בזכות יעקב, כמו שכתוב הים ראה כו' מלפני אדון חולי ארץ, זהו בחינת יוסף, מלפני אלוה יעקב. כי האבות היה מרכבה לשלשה מדות, הגדול הגיבור והנורא. הגדול, הוא מדת גדולתו יתברך ומדת חסדו, והמשכת והתגלות אלקות בעולם, אשר זהו שרש ענין ים, עלמא דאתכסייא, אשר שם מאיר החיות בתוקף הקירוב והגילוי, והנבראים בטלים במציאות לגמרי, כאשר הוא בעצם, אשר זה נמשך מצד דעת עליון. ולזה המדה, היה אברהם אבינו בחינת מרכבה. והגיבור, הוא מדת גבורתו, לצמצם ולהעלים ולהסתיר, שלא יתגלה היחוד וביטול, כאשר הוא מצד החיות, רק על דרך יש ובטל, וזהו שמש, ענין יבשה, עלמא דאתגלייא. אבל בחינת והנורא, הוא בחינת מהותו ועצמותו, אור אין סוף, והנורא אֵל עליון, כתר עליון, אשר לאו מכל אינון מדות כלל, אשר שם הוא יחוד המדות, שמאלא אתכליל בימינא, המתקת הגבורות בחסדים, ומדתו הוא מדת התפארת, שהוא בקו האמצעי, בריח התיכון המבריא מן הקצה אל הקצה, והיה בחינת מרכבה לבחינת הנורא אֵל עליון, כי תפארת עולה עד הכתר, אשר זהו שרש ענין קריעת ים סוף, ולכן לא נקרע הים אלא בזכות יעקב. ובזה יובן מה שכתוב, שקריעת ים סוף הוא קשה בהשתלשלות, כי צריך להיות המשכה משם אֵל, שהוא למעלה מהשתלשלות. וזהו מה שכתוב ויולך את הים ברוח קדים עזה, שהוא בחינת קדמונו של עולם, שלמעלה מהשתלשלות.

ועתה צריך להבין ענין קשה לזווגם כקריעת ים סוף. איתא בזוהר, שבכל חודש ובכל שבת, הוא יחוד וזיווג שמשא וסיהרא, למעלה. ולהבין זה, הנה אנו רואים למטה, אשר מהשמש, נמשך ונשפע כמה מיני השפעות, היינו גידול כמה מיני תבואות היא מהשמש, כמו שכתוב ממגד תבואות שמש. ויש דברים הניתכים מהשמש, ודברים המתייבשין מהשמש, וגם השמש מרפא, כמאמר רבותינו זכרונם לברכה, אזליה יומא, אזלי קצירי. וכל השפעות והמשכות אלו, אינו רק כי אם השפעת חיצונית בלבד, אשר אינו נוגע כלל למהות ועצמות השמש. כי מהות ועצמות השמש, הוא מְאֹר. ועיקר תכליתו, הוא להאיר אור, כמו שכתוב, ויעש הוִי"ה אלקים את שני המאורות כו' להאיר על הארץ כו'. וכל השפעות האלו, אינם אור כלל וכלל, לכן הוא נקרא השפעה חיצונית, הארה בעלמא.

אבל מה שהלבנה מקבלת השפעתה מהשמש, נקרא השפעה פנימית ועצמית, כי היא מקבלת אור מהשמש, ומתחדשת בכל חודש, עד שנעשית היא עצמה מָאֹר, להאיר בלילה. ולכן, עיקר חדשים, שייך בלבנה, על שם שמתחדשת בכל חודש, ומקבלת אור חדש, ממהות ועצמות השמש. אבל בהשמש, אין שייך חדשים, כי אם שנה. וזאת הבחינה נקראת זיווג שמשא וסיהרא, על דרך משל הזיווג, הוא השפעת פנימית ועצמית.

וכמו כן יובן על דרך משל למעלה, כי הנה ענין שמשא וסיהרא למעלה, הוא שני שמות הוי"ה ואלקים, כמו שכתוב כי שמש ומגן הוי"ה אלקים. ועל פי קבלה, נקרא זאת זעיר ונוקבא דאצילות. וכמו שאנו רואים בגשמיות, אשר מהשמש, יש שני מיני השפעות. ראשון, השפעה חיצונית, אשר איננו נקראת בשם זיווג. והשני, השפעה פנימית, הנקראת בשם זיווג. כמו כן למעלה, יש שני מיני השפעות משם הוי"ה, הנמשך דרך שם אלקים, בעולמות. דהנה פעם כתיב טוב הוי"ה לכל, משמע לכולם. ופעם כתיב, טוב הוי"ה לקויו לנפש תדרשנו. אך הענין הוא כך, שיש שני מיני השפעות משם הוי"ה, אל השפעה והמשכה משם הוי"ה הנמשך בשם אלקים, לצורך חיות וקיום העולמות. ויש למעלה, מדת טוב, שבה ועל ידה יומשך זאת ההשפעה, והוא מדת היסוד שנקרא טוב, כמו שכתוב אמרו צדיק כי טוב, שמזה נמשך ונתהווה כל העולמות מאין ליש, וחיותם וקיומם שנתחדש בהם בכל רגע, כמו שכתוב המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. וזהו גם כן מה שכתוב בזוהר, על פסוק בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, ראשי תיבות אהו"ה, שהוא שם קדוש בגימטריא טוב, שיש שם אהי"ה ויש שם אהו"ה. וזה השם הוא חיות וקיום של שמים וארץ וכל אשר בה. ואמרו בזוהר, דא הוא גושפנקא דחתים בשמיא וארעא, ונקרא זאת בחינת חותם.

כמו על דרך משל החותם למטה, הוא עיקר קיום הדבר. שכשכותבין, ואין חותמין, אין לדבר הזה קיום. כמו כן למעלה, שם זה הוא עיקר חיות וקיום של שמים וארץ. כי אלו היה חס ושלום התסלקות שם זה, היה כל העולמות חוזרים לאין ואפס ממש. וכמו כן הוא בשמים וארץ רוחניים, שבכל עולם יש שמים וארץ, היינו בעולם העשיה ובעולם היצירה ובעולם הבריאה, והכל כאשר לכל נמשך השפעתם ממדת טוב הנזכר לעיל, וזהו הבחינה נקראת בשם חותם שוקע.

ולהבין זה, מהו ענין חותם שוקע, צריך להבין מקודם מהו ענין טבע. כי לכאורה, איך שייך לומר טבע באלקות, הלא כתיב המכסה שמים בעבים המכין לארץ כו' המצמיח חציר כו', הלא הכל הוא מעצמותו. ולכן חכמי ישראל אמרו, שאסור לומר מלת טבע, והיא מילה יונית. אבל באמת, מצינו בכמה ספרים כתיב לשון טבע. אך הענין, כי טבע, הוא לשון טובעו בים סוף. כי המצרים, כשהלכו בים, נשקעו שם לגמרי, עד שלא היה

נראים כלל. כמו כן, החיות אלקות המחיה שמים וארץ וכל אשר בהם, הוא בבחינת העלם והסתר, שאינו נראה כלל לעינינו. ויובן זאת על דרך משל, שאנו רואים כל השפעות הנזכר לעיל, הנמשך מהשמש, מה שהוא מגדל ומתיך ומיבש ומרפא. באמת, אין זאת מהשמש עצמה, כי אם מכח אלקי העובר דרך השמש. והשמש, אינה אלא כגרזן ביד החוצב בו, והוא בעצמו אינו יודע מזה כלל, שהוא מסבב ממזרח למערב ואומר שירה, מצד השגתו, ודרך סיבובו נשפעים על ידו כל השפעות אלו בגשמיות. מכל מקום, לעיני בשר, נראה ונדמה אשר השמש משפיע זאת. והכח אלקי אשר בתוכו, אינו נראה כלל. ולכן, היה עובדי הבעל שהיה עובדים להשמש, ועובדי האשירה היה עובדים ללבנה. וזהו ענין טבע, הגם שבאמת הכל מאתו יתברך, ואין דבר חוץ ממנו, וזהו המכסה שמים כו' המכין כו' המצמיח כו', עם כל זה, מחיה אותם בזו האופן, בבחינת העלם והסתר, עד שכביכול מוטבע החיות בהם, עד שנראה ונדמה כאלו ההשפעה הוא מעצמותם.

וזהו גם כן ענין חותם שוקע. אך למעלה, בשמים וארץ עילאין, אינו נקרא זאת טבע, כי אם חותם שוקע, כי שם הוא גילוי אלקות, והביטול הוא רב ועצום. רק, עם כל זה, הוא שקיעת האור. כי באצילות, מאיר אור אין סוף הבלתי בעל גבול. והביטול אשר שם, הוא ביטול אמיתי, דכולא קמיה כלא חשיב. מה שאין כן בבריאה יצירה עשיה, אינו מאיר כי אם כח הגבול דאין סוף, והביטול שבהנבראים, הוא על דרך נפרדים, ובטל. ולכן, נקרא זאת, בחינת חותם שוקע, אבל לא בחינת טבע.

אך, בירידת והשתלשלות סדר המדריגות ממדריגה למדריגה, נעשה מזה בחינת העלם והסתר לגמרי, הנקרא בחינת טבע. וזהו טוב ה' לכל, שמזה הבחינת טוב, נמשך ונשפע חיות וקיום לכל העולמות וכל הברואים, אפילו קליפות ודברים טמאים, כמו שכתוב עושה שלום ובורא את הכל. אך זהו בחינת השפעה חיצונית משם הוי"ה, לצורך חיות וקיום העולמות, ומתעלם ומסתתר בכל עולם לפי ערכו. אך בחינת השפעה השנית הנמשך משם הוי"ה, הנקרא טוב הוי"ה לקויו כו', הוא השפעה פנימית ועצמות, כדי שיהיה נמשך התגלות אלקות. ובעולם הזה הגשמית, נעשה מזה שינוי הטבע, כמו קריעת ים סוף, שנהפך הים ליבשה, נצבו כמו נד, ולחם היה נמשך מן השמים, כמו שכתוב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. שעל פי סדר ההשתלשלות, הוא מוציא לחם מן הארץ, כמו שכתוב ארץ שממנה תוציא לחם, ומים מן הסלע, וכמו שכתוב המן הסלע כו' נוציא לכם מים. וזהו הכל למעלה מהטבע. ולמעלה, הוא התגלות אצילות ממש בבריאה יצירה עשיה, וזהו שינוי גמור בסדר השתלשלות. וזאת הבחינה נמשך גם כן על ידי בחינת טוב העליון, בחינת יסוד. אך זהו בחינת פנימיות יסוד, בחינת יסוד דגדלות, וזאת הבחינה נקראת חותם בולט, בחינת חשף הוי"ה זרוע קדשו, מצד

שאינן בכח העולמות להעלים ולהסתיר על גילוי גדול כזה. אדרבה, המה בטילים במציאות לגמרי, כמו באצילות. ולמטה, בעולם הזה, גם כן בטלה הנהגת הטבע, ונעשה מזה שינוי גמור בהשתלשלות, ולכן נקראת זאת הבחינה חותם בולט, שמאיר כמו שהוא מצד עצמותו, ואינו מתעלם ומסתתר כלל, וזהו בחינת השפעה ועצמות, אשר אינו לכולם בשוה, כי אם לקויו לנפש תדרשנו.

ועוד יש חילוק בין שני השפעות הנזכר לעיל, שבחינה הראשונה, שהיא לצורך חיות וקיום העולמות, הוא מאור המלוכש בסדר השתלשלות, לכן יכולה זאת ההארה להתעלם בתוך העולמות. אבל בחינה השנית, שהיה להיות המשכות התגלות אלקות בעולמות, נצרך לזה המשכת אור חדש מעצמיות המאציל, שהוא למעלה מסדר השתלשלות, וזהו מה שכתוב שער החצר הפנימית הפונה קדים, ואיתא בראשית חכמה הפירוש, ששער החצר היא היסוד הפונה קדים, הוא קדמונו של עולם, שלמעלה מהשתלשלות, שבכל שבעת ימי המעשה הוא סגור. וכדי שיהיה ביום השבת וכיום החודש יפתח, שזהו ענין יחוד וזיווג שמשא וסיהרא, שבכל חודש ושבת, צריך לימשך לזה כח מקדמונו של עולם, שלמעלה מהשתלשלות, כמו שכתוב, אור חדש על ציון תאיר.

ושני הבחינות אלו נקרא מזון וזיווג, למעלה. דהנה על דרך משל מזון, הוא מחיה הגוף בבחינת פנימיות, שנתהו ממנו בחינת דם ובשר, עם כל זה, הוא מחיה אותם באופן אחד בכל יום, ואינו נקרא זאת התחדשות גמור. כמו כן, ההשפעה הנמשכת משם הוי"ה, על ידי מדת טוב הוי"ה לכל, איננו כי אם לחדש הישנות בסדר השתלשלות. אבל השפעה שנית, בחינת טוב הוי"ה לקויו כו', זהו התחדשות גמור, התגלות אצילות ממש בבריאה יצירה עשיה. ולמטה, נתהוו מזה שינוי הטבע. זהו בחינת השפעה פנימית ועצמית, ונקרא זיווג, כמו על דרך משל מזיווג הגשמי, נתהווה ונולד מזה ילד חדש מאין ליש, שזהו התחדשות גמור. כמו כן הענין הנזכר לעיל. ולכן, בחינה זאת נקראת יחוד וזיווג שמשא וסיהרא. ולכן נאמר, שקשה לזווגן כקריעת ים סוף. שקריעת ים סוף, מבואר לעיל, אשר הוא קשה בהשתלשלות. אלא מוכרח להיות לזה המשכה מלמעלה מהשתלשלות, בחינת רוח קדים, קדמונו של עולם. כמו כן ענין זיווג ויחוד הוי"ה ואלקים, שהוא התגלות מהותו ועצמותו, אינו יכול להיות מצד שני השמות אשר בהשתלשלות, כי אם צריך להיות לזה המשכה מעצמיות המאציל, בחינת קדים, שלמעלה מהשתלשלות.

ועתה צריך להבין ההפרש שבין זיווג לקריעת ים סוף. שלכאורה, הוא מדריגה אחת, המשכה והתגלות אלקות למטה. והכח לשניהם, הוא מלמעלה מהשתלשלות, בחינת קדים. גם הלשון משמע, שקריעת ים סוף הוא יותר פשוט, שהוא קשה בוודאי, אלא

שזיווג הוא גם כן קשה כקריעת ים סוף. ולהבין כל זה. אך הענין הוא, דהנה בקריעת ים סוף, הגם שכל ההעלם של ים, עלמא דאתכסייא, דהיינו מהות ביטול אמיתי, נתגלה בשלימות ביבשה, בלי שום גירעון כלל, עם כל זה, הוא ההעלם של סדר השתלשלות, היינו שמהעלם נעשה גילוי. וכמו למטה על דרך משל, ים ויבשה, הוא העלם וגילוי. דכל מה שיש ביבשה, יש בים. אלא שברואים שבים, הם בבחינת אתכסייא ובחינת העלם. וביבשה, הם בבחינת גילוי. ועל ידי קריעת ים סוף, היה גילוי ההעלם.

ועל דרך זה הוא הנפש. בחינת מחשבה, נקראת העלם, עלמא דאתכסייא. ודיבור, נקראת גילוי, עלמא דאתגלייא. ולמעלה בעולם, הוא בחינת בריאה ויצירה, שהוא ים ויבשה, העלם וגילוי, כמו שכתוב יוצר אור ובורא חשך. והנה בעת קריעת ים סוף, נתגלה בכל המדריגות, ההעלם של הגילוי, אשר זהו ההעלם שבסדר השתלשלות, ואפילו בשרש ים ויבשה שבאצילות, כמו שכתוב הנסתרות להוי"ה אלקינו והנגלות לנו. שבחינת ו"ה, הוא בחינת נגלות, יבשה, עלמא דאתגלייא. ובחינת י"ה, נסתרות, ים, עלמא דאתכסייא, הוא גם כן בחינת ההעלם של הגילוי שלו. כמו על דרך משל, שכל ומדות. שמתחילה, היה המדות כלולים בהשכל, אלא שהמה שם בבחינת העלם ובדקות, בחינת מדות שכליים. ואחר כך יוצאים להתפעלות בלב במורגש, לכן אין זה התחדשות גמור, להיות שינוי בסדר השתלשלות, מאחר שלא יתגלה כי אם ההעלם של הגילוי שלו. וזהו ענין קריעת ים סוף, שבכל עולם ובכל מדריגה, נעשה מהעלם גילוי.

עם כל זה, מוכרח להיות לזה כח ועוז מלמעלה מהשתלשלות. הגם דכתיב ברוך הוי"ה מעולם ועד עולם, שהוא בחינת המשכה הנמשך תמיד מעלמא דאתכסייא לעלמא דאתגלייא, מכל מקום, אין זה כי אם הארה בעלמא. בעת קריעת ים סוף, הרי נתגלה כל ההעלם של הים בשלימות, בלי שום גירעון, הגם שזהו רק מההעלם של הגילוי, מכל מקום, כדי שיתגלה בשלימות, צריך להיות לזה כח מבחינת קדמונו של עולם, שלמעלה מהשתלשלות.

אבל בחינת ומדריגת הזיווג, הוא גילוי העלם עצמות אור אין סוף, שלמעלה מהשתלשלות, כמו שהוא למעלה. שהזיווג נקראת המשכה והתגלות אצילות בבריאה יצירה עשיה. אם כן, זהו שלא על פי סדר השתלשלות. כי בריאה יצירה עשיה, לגבי אצילות, אינו בבחינת העלם וגילוי שבסדר השתלשלות, כמו בריאה ויצירה, שבריאה הוא ההעלם של יצירה. ולכן, כשהיה גילוי ההעלם זה, אין זאת התחדשות גמורה. אבל אצילות, אינו נקראת העלם של עולם הבריאה. כי כדי שיתהוו בריאה מאצילות, הוא על דרך מאין ליש. על כן, בחינת זיווג, הוא מדריגה יותר גבוה מבחינת קריעת ים סוף, שזהו גילוי העלם עצמותו, שלמעלה מהשתלשלות, ולכן נעשה מזה שינוי גמור

בהשתלשלות, ניסים נגלים, שהוא למעלה מהטבע. ולמעלה, בעולמות הרוחנים, הוא התגלות אצילות ממש בבריאה יצירה עשיה.

הגם שמבואר בכמה מקומות, שקריעת ים סוף הוא גם כן התחברות אצילות בבריאה יצירה עשיה, גם זה אמת. אך אין זה כי אם בריאה יצירה עשיה שבאצילות. וגם, בחינה זו לא האיר אלא בעולם הבריאה. אבל ביצירה ועשיה, לא נתגלה כי אם מדריגת הבריאה. אבל בחינת זיווג, הוא התגלות אצילות ממש, אצילות שבאצילות, למטה מטה, גם בעשיה גשמיית. ובזה יובן גם כן מה שבקריעת ים סוף לא מצינו שהיה בישראל ביטול המהות לגמרי, כמו במתן תורה, רק שאמרו השירה מגודל הנס, כמו שכתוב אז ישיר ישראל, ונתנו ידידים זמירות שירות, מצד שהגילוי לא היה כי אם מההעלם שבסדר השתלשלות, על כן היה יכולים כלי מוח השגתם להכיל זאת, שלא יתבטלו במציאות לגמרי. אבל בשעת מתן תורה, שזהו בחינת זיווג, כמו שכתוב ביום חתונתו, זה מתן תורה, שהיה הגילוי אז בחינת אצילות ממש למטה, כמו שכתוב ויחרד כל העם, על כל דיבור ודיבור פרוחה נשמתן. אלא שקריעת ים סוף היה הכנה למתן תורה. שמתחילה, היה נצרך להתגלות ההעלם שבסדר ההשתלשלות. ואחר כך, בשעת מתן תורה, נתגלה העלם עצמותו, שלמעלה מהשתלשלות.

ואם כן, לפי הנזכר לעיל, אינו מובן יותר, האיך אמר שקשה לזווגן כקריעת ים סוף, שמשמע אשר קריעת ים סוף הוא פשוט יותר שקשה. הלא לכאורה, בחינת זיווג קשה יותר. אך הענין, שמצינו דבר חדש, בשני מעלות, בבחינת קריעת ים סוף, על בחינת מדריגת הזיווג. ראשון, שקריעת ים סוף היה בלי שום הכנה, וכלי שום העלאת מיין נוקבין, וכלי שום אתערותא דלתתא, ממקבל למשפיע, מיבשה לים, אלא שהיה מצד התעוררות המשפיע בעצמו לבד. מה שאין כן בחינת זיווג, הוא בחינת מיין נוקבין, ומיין דכורין, זהו על ידי העלאת מיין נוקבין ואתערותא דלתתא. ועוד יש מעלה בקריעת ים סוף, שהגילוי היה מאיר גם בחיצונית העולמות, שבכל עולם נעשה מים יבשה, עד שגם למטה נהפך הים ליבשה. אבל בבחינת זיווג ויחוד הוי"ה אלקים, עיקר הגילוי הוא בפנימית העולמות. אבל בחיצונית העולמות, אין שום התחדשות. כמו בכל חודש ושבת ויום טוב, הוא בחינת זיווג שמשא וסיהרא, בחינת יחוד דכר ונוקבא, עיקר היחוד הוא באצילות. אבל בבריאה יצירה עשיה, אינו מאיר כל כך בגילוי גמור, אף גם בחיצונית העולמות.

ולכן, קריעת ים סוף, שהיה הגילוי מצד המשפיע בעצמו, וגם בחיצונית, זה יותר פשוט שקשה בהשתלשלות, כי מצד ההארה שהיא מקור ההשתלשלות, אי אפשר להיות כי אם שני מדריגות, ים ויבשה, עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגלייא. אבל שיהיה יחוד וחיבור ים ויבשה, בכל המדריגות, עד גם למטה בעשיה גשמיית, זהו בוודאי מצד אור

אין סוף, שלמעלה מהשתלשלות. אלא שאפילו בחינת זיווג, שזהו על ידי העלאת מיין נוקבין ואתערותא דלתתא, עם כל זה, הוא גם כן קשה בהשתלשלות. כי באמת, אין ערוך להעלאת מיין נוקבין של שום נברא, מאחר שהוא נברא ובעל גבול, לגבי המשכת מיין דכורין, שהוא מאין סוף הפשוט ובלי גבול. ומה ערך ושייכות יש ביניהם. ומה שבאתערותא דלתתא, אתערותא דלעילא, זהו באמת מצד שכך עלה ברצונו, למעלה מן הטעם, ולמעלה מן החכמה. וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, קשה לזווגן כקריעת ים סוף. כי כמו שקריעת ים סוף, אשר היה בלי שום הכנה ובלי שום העלאת מיין נוקבין, אם כן זהו בודאי קשה בהשתלשלות, אלא צריך להיות לזה המשכה מלמעלה מהשתלשלות, בחינת רוח קדים עזה. כמו כן, ענין זיווגים ויחודים עליונים, הגם שהמה על ידי העלאת מיין נוקבין ואתערותא דלתתא, עם כל זה, לא נטעה לומר שהעלאת מיין נוקבין הוא בערך ההמשכה שיעורר למעלה, אלא שהוא גם כן מצד שכך עלה ברצונו הפשוט, שלמעלה מהשתלשלות.

והנה, לעתיד לבא, יהיה שני המעלות, שהגילוי יהיה בבחינת זיווג, היינו התגלות אצילות ממש בבריאה יצירה עשיה, ושיהיה הגילוי גם בחיצונית העולמות, וזהו מה שכתוב ונגלה כבוד הוי"ה וראו כל בשר כו'. כבוד הוי"ה, הוא בחינת יחוד שני שמות הוי"ה אלקים, כי כבוד היינו בחינת כבוד מלכותך, כבוד מלכים. כבוד מלך, זהו בחינת מלכות דאצילות. ושם הוי"ה, הוא שם העצם, שם המיוחד, הוא בחינת תפארת. לכן, כבוד הוי"ה, הוא בחינת יחוד תפארת ומלכות, אשר זהו בחינת זיווג. ולעתיד לבא, יומשך ויאיר בחינה זו, בראיה חושית, אפילו בעיני בשר גשמי. וזהו ונגלה כבוד הוי"ה וראו כל בשר.

וזהו מה שכתוב על לעתיד לבא, ובאו במערות צורים ובסעיפי הסלעים מפני פחד הוי"ה ומהדר גאוונו. ולהבין מהו בחינת הדר גאוונו, הנה אנו אומרים בתפילות ראש השנה, והופע בהדר גאון עוזיך על כל יושבי תבל ארצך. והענין הוא, כי עוזיך, היינו גבורות וצמצומים, המעלימים ומסתירים, שיהיה העולם נראה ליש ודבר. וגאון עוזיך, היינו תוקף כח ועוז שיש בהגבורות, וזהו בחינת גאון וגובה שבגבורות. כי באמת, מי יוכל להעלים ולהסתיר על הוי"ה, זהו גם כן מבחינת כל יכול. כי כמו שלית מחשבה תפיסא ביה בהתגלות יחודו יתברך, כמו כן לית מחשבה תפיסא ביה במדת גבורתו, לצמצם ולהעלים ולהסתיר. שזהו גם כן אינו יכול להיות, כי אם מצד המשכות כח ועוז עצמותו ומהותו, שהוא לבדו בכחו ויכולתו להעלים ולהסתיר, שיראה העולם ליש ודבר. ובחינת הדר גאון עוזיך, זהו בחינת יחוד הצמצומים, איך שהמה מיוחדים באין סוף, בתכלית היחוד. כי מה שהצמצומים, מעלימים ומסתירים, אינו אלא לגבינו. אבל לגבי אלקות, הם אינם צמצומים כלל, כמו שכתוב, ומבעלדי אין אלקים ואין

אלוה מבעלדיך. וזהו בחינת הדר גאון עוזיך, בחינת הידור ויופי שבצמצומים, שאף שהם צמצומים, עם כל זה, אינן מעלימים ומסתירים, שזהו בחינת יחוד הוי"ה ואלקים.

וזהו שאנו מבקשים, והופע בהדר גאון עוזיך על כל יושבי תבל ארציך. פירוש יושבי תבל, היינו נשמות נמוכות, שנתייבשו כל כך בבחינת תבל עולם הזה הגשמית, שנתאמת אצלם העולם ליש ודבר. ומבחינת יחודא עילאה, המה רחוקים לגמרי, עד שאפילו גם במוח השגתם, אינן יכולים להשיג זאת. גם תבל, הוא שני פעמים אריה, שהוא בחינת יצירה ועשיה. והכוונה בזה, שאפילו בחיצונית העולמות, יומשך ויתגלה בחינת יחודא עילאה, ביטול אמיתי, כמו שהוא באצילות ממש. וזהו ועל כן נקוה לך לראות מהרה בתפארת עוזיך, וזהו מה שאמר הנביא, לבא בנקרת הצורים ובסעפי הסלעים מפני פחד הוי"ה ומהדר גאוןנו כו'. לעתיד לבא, כשיתגלה בחינת הדר גאוןנו, יהיה הפחד והבושה כל כך גדול, אפילו בחיצונית, על העבר, מצד שיתגלה שהיה מקח טעות לגמרי, מה שהיה נראה העולם ליש ודבר. וזהו על דרך משל, מי שיש לו פחד גדול, עד שלא יוכל למצוא מקום לעצמו להחבא ולהסתתר מגדול הפחד והבושה, כמו כן על דרך משל, יהיה הפחד גדול מאד אפילו בחיצונית. וזהו בחינת ומדריגת לעתיד לבא.

ומעין זה היה במתן תורה, שמתן תורה היה התגלות בחינת אצילות ממש, בחינת יחודא עילאה, בחינת הדר גאון עוזיך, גם למטה בעשיה גשמית, כמו שכתוב וירד הוי"ה על הר סיני. ולכן, היה גם כן הפחד גדול מאד, אפילו בחיצונית העולמות, כמו שכתוב, ויחרד כל העם אשר במחנה, ועל כל דיבור ודיבור פרוחה נשמתן. וגם בעולמות, היה החרדה והפחד הנזכר לעיל. כמו שאנו אומרים בתפילה, גם העולם כולו חל מפניך, ובריות בראשית חרדו ממך, בהגלותך מלכינו על הר סיני. אך זה מעין דמעין דלעתיד לבא.

ועיקר הגילוי יהיה לעתיד לבא, וזהו בנהר יעברו ברגל, דקאי על לעתיד לבא. שעכשיו, היה הנס בבחינת ים, וים הוא בחינת מלכות דאצילות, הנקראת ים סוף, סופא דכל דרגין. וכדי שיהיה קריעת ים סוף, יחוד וחיבור ים ויבשה, מקודם הוצרך להיות במלכות, קריעת ים סוף. היינו שמדריגת בחינת ים שבמלכות, יומשך ויתגלה בבחינת ומדריגת יבשה בחינת ארץ, כי לפעמים נקראת המלכות בשם ארץ. אבל לעתיד לבא, יהיה בחינת זאת בבחינת נהר. כי נהר, בחינה עליונה יותר מהם, כי הוא משפיע בים, כמו שכתוב כל הנחלים הולכים אל הים. ולמעלה, כתיב, ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, בחינת מלכות. וזהו בחינת יסוד, אשר על ידו, המשכת היחוד במלכות. ולכן, בזמן הגלות, אשר נפסק היחוד, כתיב ונהר יחרב ויבש. ולעתיד לבא, כשיהיה התגלות יחודו יתברך בשלימות, כתיב הנני נוטה אליה כנהר שלום. וזהו בנהר יעברו ברגל.

בחינת רגל, הוא עולם הזה הגשמי, כמו שכתוב והארץ הדום רגלי. היינו כי כמו בשעת קריעת ים סוף, בני ישראל עברו ביבשה בתוך הים, היינו שנתגלה בחינת זאת אפילו בחיצונית העולמות, אך זהו היה בבחינת ים לבד. כמו כן, לעתיד לבא, יהיה הגילוי מבחינת נהר, בחינת זיווג ויחוד, ויאיר גם כן למטה מטה, אפילו בחיצונית, וזהו בנהר יעברו ברגל.